

JSME V TOM ZAS

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 3 Předvánoční setkání, Prádelna k migraci
- ▶ 5 Jan Keller; Doporučujeme
- ▶ 6 Palmový olej
- ▶ 8 Vystoupení Ilony Švihlíkové
- ▶ 10 Amazon
- ▶ 13 Tiráž, kontakty

Starý rok 2015 skončil a hned začal nový rok 2016. Bez sebemenší přestávky, přestávečky. Pauzičky třeba na kafe, cigárko, na to si odskočit, dokonce ani na reklamu. Nic. Takže ty problémy a úlohy roku loňského vzorným pořadovým krokem napochodovaly do letoška. Bez výjimky. Nadále se tudíž budeme v AZetku věnovat participativnímu rozpočtu a vůbec spoluúčasti občanů a zaměstnanců na řízení veřejné a firemní sféry, družstevnictví, místním hospodářským koloběhům, smlouvě TTIP, otevřenosti a kontrole veřejné správy, zodpovědnosti za věci veřejné, spravedlnosti a solidaritě ve společnosti, zachování míru a životního prostředí. Některé z úloh jsou hlavní a máme v nich již solidnější, respektovanou pozici, jiné jsou mnohdy společenský významnější, ale naše síly stačí jen na podporu jiných, silnějších subjektů při jejich řešení. Určitě nestíháme všechno udělat, bude to ze spektra společenských problémů jen zlomeček, ale vše, či skoro vše, či spíše vše důležité, bychom se měli snažit sledovat, abychom znali kontext, abychom v daném komplexu struktur a vztahů rozhodovali se co nejefektivnějším výsledkem.

▶ PF Alternativy Zdola 2016

Participace občanů, zaměstnanců, obyvatel na řešení problémů státu, regionu, obce, firmy, okolní přírody je alternativou zdola k rozhodování politiků a zaměstnavatelů. Je to naplnění proklamací o demokracii, na nichž stojí od dob Velké francouzské buržoazní revoluce ideje moderních států. Ještě před sto lety se hodně spoléhalo na všeobecné volební právo. Bylo postupně široce zavedeno, ale čekaly se od jeho

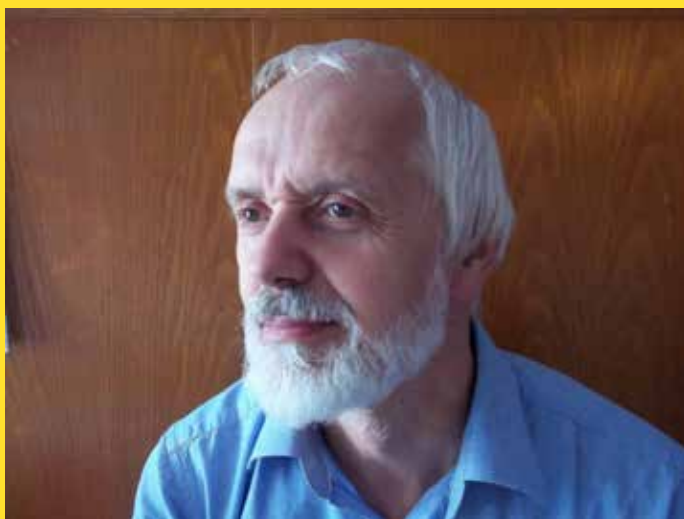
uplatnění zásadnější změny a přínosy. Politická špička si totiž našla cesty, jak volební výsledek vykrást, jak volby „cinknout“, jak koupit politiky, jak prodat mediální manipulace. A tak občané stojí opět před touhou a úlohou si svůj díl moci

vzít zpět. Nejspíše to půjde po částech, tu díl kočičí, tam díl psí, jinde koňský, mravenčí a tak dále, aby to nakonec dalo podíl lví. Protože veškerá politická moc patří všemu lidu. Politici ji mají jen propůjčenu, a určitě ne k tomu, aby s ní kšeftovali s podnikateli, úředníky, příbuz-

Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím posílejte na tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

nými, milenkami, souvěrci apod. Ovšem až příliš mnoho zvolených zástupců svůj mandát od občanů mění za osobní bohatství, moc a status. Sami způsobili, že občanům už nestačí volby, že již nevěří slibům politiků a žádají v zavedené struktuře a vztazích pro sebe přímé

► Karel Růžička

nástroje ovlivňování toho, co za své daně chtějí udělat a provozovat. Proto se zrodil paroz a protože odtržení politiků od potřeb a zájmů voličů roste, bude o paroz stále větší zájem. Předloni udělala krůček městská část Praha 7, v končícím roce učinili velký krok na Praze 10

► Ilona Švihlíková

a na Zbraslavi, na cestu se dala Ostrava – jih a Semily. Zatím se zkouší malé, či nevelké částky a forma je jednoduchá, vycházející vstříc konkrétním představám občanů. Je právě na našem působení – a ovšem na úspěšnosti stávajících modelů – aby se forma konkrétních projektů obohatila o celistvější přístupy spolurozhodování o rozpočtových kapitolách a o strategických, dlouhodobějších úlohách, projektech, investičních směrech a zásadách.

Rozpornost doby dokládá, že vedle trendu zavádění participativního rozpočtu a jednání o (již skoro dvacátém) návrhu zákona o všeobecném referendu se do finále dostává

úsilí o vypracování a přijetí smlouvy TTIP (Transatlantického obchodního a investičního partnerství), která by oslabila demokratické struktury a občanskou společnost, vyšachovala by občany z politického rozhodování, poškodila zaměstnance na jejich právech a výtěžcích, oslabila spotřebitele a narušila obyvatelům ekologickou ochranu jejich území. Paradoxů ovšem přinesl uplynulý rok více: diktát rétoricky kovaných unijních demokratů vůči Řecku, partnerství hlasatelů evropských hodnot s fašizoidními silami na Ukrajině, spolupráci a boj USA jak s islamistickým státem a jeho ochránci, tak i s jeho protivníky. Výčet paradoxů a podivností provázejících migrační vlnu by už vydal na pár listů. Paradoxové jsou to však jen jako jevy na povrchu událostí a procesů a právě zkoumání paradoxnosti startuje poznávací cestu do jejich nitra, k podstatě, k příčinám, k úmyslům a cílům jejich protagonistů a strůjců. Údiv z paradoxních jevů pak analýzou kořenů ústí v poznání, že by to vlastně bylo divné, kdyby to bylo jinak.

Klíčovým problémem totiž nejsou Řekové, Ukrajinci, migranti, muslimové, nýbrž ti, kteří je dávají do pohybu, kteří je uvedli do krizové

situace, kteří kořistí z jejich obtížného postavení, kteří promýšlejí a intrikují, jak ještě další komunity a státy rozvrátit a oslabené vysávat a ždímat. Protože nadkritické množství politiků je hloupých, oblbnutých či zaprodaných, je to už jen na občanech, zdali se tomu ubrání, zdali se naučí politice, rozhodování a zodpovědnosti. Mohou čekat na alternativu shora. Nebo dělat alternativu zdola. ◀

Karel Růžička

► Tomáš Tožička

zpravodaj AZ / prosinec 2015 / strana 2

PŘEDVÁNOČNÍ SETKÁNÍ S PŘÁTELI

Neděli 6. prosince zvolila Alternativa Zdola pro předvánoční setkání s přáteli. Třicet „domácích“ i hostů se sešlo ve Staropramenné na Smíchově. A přátelé přijeli z daleka, např. z Jablonce, Třebíče i Čeladné. Povíдалo se, nově příchozí se seznamovali, sdělovali si navzájem zážitky z aktivismu ve svých obcích a městech a také jsme společně plánovali akce na příští rok. Některé hloučky řešily rozšíření informační kampaně proti Transatlantické dohodě (TTIP), jiné zase situaci v jednotlivých politických stranách, či vývoj a výhledy družstevního hnutí. Samozřejmě, že později došlo i na vánoční koledy ve svátečně vyzdobeném sídle. Protože se akce velice vydařila, budeme v setkávání se s přáteli z „dužiny“ dále pokračovat i v roce 2016. ◀

▶ Tradiční předvánoční setkání AZ je především místem rozhovorů, na které přijdou nejen členové AZ, ale také další kamarádi a přátelé

MIGRACE – TRAGÉDIE I KŠEFT

Současná migrační vlna je dílem mnoha faktorů – násilí a válčení, často vyprovokovaného zvenčí, klimatických změn, na nichž má podíl i člověk, ekonomických důvodů, přičemž nemusí jít jen o útěk před chudobou, jakož i umělého podněcování z náboženských či politických důvodů. Vyplývalo to z besedy, kterou v komunitním centru Praha 5 Prádelna uspořádalo AZ 8. 12. 2015 a na níž vystoupili politolog Vladimír Prorok, aktivista Tomáš Tožička, Íránka dlouhodobě žijící v ČR Mona Khademi a moderátorka besedy Jana Ridvanová.

T. Tožička rozlišil migraci a uprchlictví před válkami, politickým násilím či zhoršeným klimatem, na něž se vztahují mezinárodní dohody. Připomněl, že migrace za Rakouska-Uherska měla ekonomické příčiny a taktéž po únoru 1948 převažovaly tyto důvody. Jen málo lidí mělo skutečně opodstatněné obavy z politické-

ho pronásledování, což dosvědčuje běžný život statisíců vyloučených a vyškrtnutých členů KSČ či index lidského rozvoje, v němž Československo zaujímal 26. místo v 80. letech, dnes pak ČR 28. Vysvětlil, že nepokoje v Sýrii začaly jako „selské povstání“ kvůli ekologické katastrofě v l. 2007-10 způsobené poklesem srážek na 60-70 % dlouhodobého průměru. Pro desetimilionovou zemi se čtvrtinou zemědělské půdy ČR (za 40 let jí 30 % ubylo) to při neschopnosti asadovské byrokracie bylo zdrcující. Tožička varoval, že případů ekologických katastrof je více (Bangladéš, malé ostrovní státy), ohrožena je asi miliarda lidí, přitom uprchlíci se nebudou mít kam vrátit. Spoluzodpovědnost ČR jako 18. největšího znečišťovatele na hlavu, velkého vývozce zbraní atd. je zřejmá.

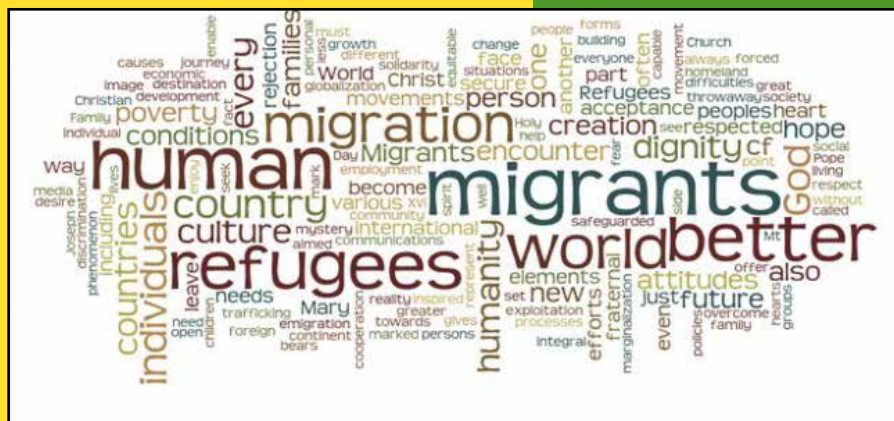
Prádelna
komunitní centrum
při ZŠ a MŠ Grafická, Praha 5 - Smíchov

V. Prorok probral destrukci autoritativních režimů na Blízkém a Středním východě, v Africe a na Balkáně za účasti zahraničí (USA, Velká Británie, Francie, Itálie, Pákistán), poukázal na zájem o tamní ropu a plyn, ne/využití ropných břidelic v USA, ale i vytlačení čínských investorů třeba z Libye. Připomněl různé odůvodňování vměšování a vojenských intervencí, např. demokratizaci, a nastolený chaos, chudobu, teror a statisíce lidských obětí. Šíření chaosu má za vědomé, cílené oslabení zájmových zemí a regionů ve snaze uchovat hegemonii USA. Položil otázku, proč se migranti „zvedli“ po pěti letech pobytu v tábo-rech, kdo platí a řídí jejich cestu (byť cena klesla ze 4000 na 800 eur) a vzpomněl zjištění, že ze 60 % jde o muže od 16 do 35 let, a obavy z jejich radikalizace, když nebudou spokojeni s životními podmínkami a perspektivami v Evropě. Vrátil se i k úvahám z r. 2008 o vhodnosti přivést to EU 20 mil. přistěhovalců na pracovní trh, což by zaměstnavatelé uvítali kvůli tlaku na snížení mezd. Upozornil na radikální, wahábistický islám vládců Saúdské Arábie a jejich financování mešit v Evropě.

Khademová zdůraznila kmenový charakter muslimských států, jejich válečné tradice a obtíže nastolování míru, ale také zájem Západu o války a odbyt zbraní. Konstatovala velmocenské hry, kdy USA Saddáma Husajna nejprve vyzbrojovaly, pak napadly, kdy média v Srbsku a Chorvatsku štvála občany proti sobě, přičemž měla téhož zahraničního vlastníka. Upozornila na podporu IS ze strany S. Arábie, tj. spojení USA proklamujícího boj proti IS, a také na kšeftování zbraní za ropu. Konstatovala strach Čechů z neznámého, ale také poukázala na spoluzodpovědnost vlády ČR jako spojence USA a člena EU za války, neštěstí a chaos, či na jednostranné zpravodajství veřejnoprávních médií ČR ze zahraničí. ◀

(kru)

VESELÉ VÍTÁNÍ ODSOUZENCŮ

Ve veselé atmosféře nastolené Janem Kellerem coby autorem probíhal křest knihy **Odsouzení k modernitě, který se odehrál 13. 12. v Praze. Úsměvnému pohledu europoslancujícího sociologa na souběh myšlenek spisovatelů a sociologů a politologů již od 19. stol. a na činnost EP sekundovali ilustrátor Boris Jirků a „kmotra“ publikace, ekonomka Ilona Švihlíková.**

Keller na základě studia světové literatury prohlásil, že stavy a projevy společnosti, její intelektuální, morální, sociální a ekonomické krize, prisuzované dnes až postmodernímu období, se vyskytovaly již před staletími a byly zachyceny v dílech Balzaca, Stendhala, Maupassanta, Manna, Gončarova, Orwella, Puziho, Kafky, Čapka a dalších klasiků.

Tomuto poznání věnoval první část knihy, kterou začal psát v r. 2010, zatímco ve druhé popisuje, jak se parlamentní práce překrývá s postmodernou. Vyložil, jak v činnosti EP marně hledá kontakt s realitou, protože svět se tam vyskytuje pouze v textech, případně ve výkladu těchto textů, které však nemají žádný vztah k realitě a většinou spolu ani nesouvisejí. Nelze prý tamní texty ani rozdělit na méně a

více rozumné, absence rozumu a reality tak ale prý dává prostor svobodě. Dle něho se pak představy o světě vtělují do diskursů, nijak ale neprokazují porozumění realitě, EP tudíž charakterizoval jako laboratoř pro výzkum světa postmoderny.

Keller v diskusi též upozornil na současné rozvolnění dosavadní korelace mezi sociální situací a názory jednotlivých členů sociálních skupin, které je obdobné rozvolnění sociální příslušnosti a názorů lidí v polovině 19. stol.

Varoval před představou o existenci jednoho správného řešení každého problému, které – existuje-li vůbec – tenduje k totalitě a omezuje svobodu pohledů a postupů. Navíc některá řešení jsou horší než sám problém. Upozornil rovněž na záměnu hodnot a zájmů, resp. na zakrývání zájmů hodnotami.

B. Jirků přiblížil uměleckou postmodernu, kupř. adoptování (apropriaci) cizích uměleckých děl či umělecké diskuse o tom, co by se dělalo, kdyby se to dělalo.

Švihlíková se dotkla postmoderny v ekonomii, kdy některým ekonomům a jejich názorům realita překáží. Vyzdvihla přesnost a výstižnost Kellerových textů a ocenila i ironii jeho publicistiky, že snímá ze čtenářů soudobou tíži. ◀

(kru)

DOPORUČUJEME

► <http://denikreferendum.cz/clanek/21581-indonesie-hori-proc-nas-to-nezajima>

Požáry zuří po celé pět tisíc kilometrů dlouhé Indonésii. Z mnoha důvodů jde o událost jednoznačně důležitější než cokoli jiného, co se právě děje. Jak je možné, že se o tom téměř nedovídáme?

► http://www.tyden.cz/rubriky/nazory/poc-vyjednavani-o-ttip-by-se-melo-pozastavit_365245.html

Vyjednávání o smlouvě mezi USA a Evropskou unií vážnou, nedaří se najít pro obě strany přijatelná řešení. Navrhované kompromisy jsou nepřijatelné buď pro jednu, nebo pro druhou stranu. Nejrozumnější by bylo vyjednávání pozastavit, jenže evropští politici mají z Američanů strach, píše pro Týden.cz šéf europoslanců ČSSD Pavel Poc.

TÝDEN

PALMOVÝ OLEJ V ROCE 2015

Během roku 2015 se rozšířilo povědomí o tom, že palmový olej je snad ve všem, co běžně nakupujeme (včetně bioproduktů) snad do každé rodiny. Přispěla k tomu práce lidí v Koalici proti palmovému oleji a bohužel také rozsáhlé požáry, které po několik měsíců nenávratně devastovaly indonéské pralesy. Česká média se této ekologické katastrofě začala věnovat až se značným zpožděním a ještě povrchně.

Nyní je otázka, jaký dopad bude mít větší povědomí o problémech za produkcí PO na jednání lidí – v prvním kroku na změnu našeho nákupního koše, a v dalším kroku na uvědomovat šíři dopadů svých životů na přírodu, životní prostředí. Ale i to se nepochybně ve větším měřítku děje. Ke konci roku pořádala Koalice proti palmovému oleji setkání k přípravě kampaně, na kterém zazněly příspěvky týkající se také potravinářství (J. Dostálová) a energetiky (S. Miler).

PO V POTRAVINÁŘSTVÍ

Důvodem většího rozšíření PO v potravinářství je cena, ale i technologické vlastnosti. PO může být náhradou za zdraví nebezpečné trans-mastné kyseliny. Produkce potravinářských výrobků, u kterých v receptuře figurují tuhé tuky (náplně, polevy, mražené krémy apod.) roste. Vhodnější zdroje nasyčených kyselin (mléčný tuk, lůj, kakaové máslo) nejsou k dispozici v dostatečném množství a/ nebo jsou dražší než PO. Profesorka Dostálová za vážný problém považuje masové rozšíření

v EU informování na obalech výrobků o typu tuků, které obsahuje (zatím bez procentuálního množství). Společnost pro výživu doporučuje především více střídmosti při výživě, dále upřednostňovat tuky s nízkým podílem nasycených mastných kyselin a trans-mastných kyselin, s vyšším obsahem esenciálních PUFA omega 3. Tomu rozhodně neodpovídá složení palmového či palmojádrového tuku, které jsou

► Palma olejná

z výživového hlediska pro lidský organismus nevhodné. Společnosti pro výživu doporučuje výrazné omezení příjmu potravin obsahujících kokosový a palmojádrový tuk a palmový olej.

PO A BIOPALIVA

Stanislav Miler z Akademie soběstačnosti se na PO zase podíval jako na součást energetiky. Zahájil svým příběhem původního nadšení z využití použitých rostlinných olejů jako paliva do automobilu. Tímto způsobem dojel v podomácku upraveném voze až do Indie. Biopaliva někdy před deseti lety byla vnímána výhradně pozitivně jako obnovitelný zdroj energie, jehož spalováním vzniká méně emisí skleníkových plynů, podporuje se místní zemědělství. Zvláště v Evropě, kde se vyrábí mnohem více potravin, než jsme schopni zkonsumovat. Ve skutečnosti je výroba tekutých paliv energeticky, ekonomicky i ekologicky nesmírně problematická. Politika Evropské unie propagující biopaliva je dnes byznys, ne součást řešení problémů spojených s klimatic-

ČESKÁ MÉDIA INFORMUJÍ O PROBLEMATICE POLIZE POVRCHNĚ

konzumace plněných oplatek (a dalšího „junk food“) a doporučuje větší STRÍDMOST.

Tato odbornice z VŠCHT ukázala vliv palmového oleje (či tuku) na zdraví a jeho roli ve výživě. Teprve jeden rok jsme jako spotřebitelé

kou změnou. Průmyslové plantáže jsou jedním z největších přispěvatelů skleníkových plynů, způsobují odlesnění, vysychání rašeliníšť bohatých na uhlík, lesní požáry a vypalování půdy. Paradoxem tak je, že politika biopaliv stojící za expanzí průmyslové produkce PO spíše může zhoršit klimatickou změnu.

Podle předpovědi měla být desetina zdrojů v dopravě z biopaliv, přičemž přibližně polovina by pocházela z palmového oleje z Malajsie nebo Indonésie, desetina z americké sóji (dnes je v biopalivech PO podstatně méně). Produkce biopaliv souvisí se zvyšováním cen potravin, zábory půdy a její přeměnou, vyčerpáním a půdní erozí, růstem spotřeby a znečištění vody. Potravin je v současnosti dostatek, přesto kvůli problémům s jejich distribucí/alokací přibližně 1 mld. lidí hladoví (přibližně stejné množství je obézních). S klimatickými změnami rostou ceny potravin a zvyšuje se podíl produkce používané jako krmivo pro zvířata.

Negativní vlivy je možné omezit snížením spotřeby, pěstováním a využíváním biopaliv lokálně (utopie) nebo zákazem využívat biopaliva z biologicky bohatých oblastí a snížit produkci biopaliv z potravin. Miler vidí cestu solární energii, energii z odpadů, elektromobilitě nebo vegetariánství. S. Miler je předsedou české Akademie soběstačnosti, která má za cíl pomáhat sdílet zkušenosti a informace z oblasti soběstačného a trvale udržitelného způsobu života – ekologické bydlení a doprava, produkce potravin, získávání energie, vzdělávání, zdraví, práce a společnost.

Víme docela dobře, jak upravit svou výživu – jíst méně sušenek, oplatek, brambůrků s PO (a vůbec „junk food“), ale také masa, vajec, mléka, ryb. Obecně dávat přednost lokálním potravinám a také biopotravinám.

Nejdůležitější se ale zdá být změna vědomí a životního stylu mezi dostatečně

velkou částí populace. Miler je optimista, přičemž vychází z teorie amerického sociologa Paula H. Raye o nárůstu „kulturně kreativních lidí“, kteří přibližně od 60. let 20. století hledají nové způsoby výchovy, inovace, alternativy a integrální kultury. Charakteristické je pro ně překlenování mnoha dichotomií, které jsou zakládající pro moderní společnost (příroda-kultura, věda-spiritualita, člověk-příroda). Jiří Zemánek tuto kulturu nazval kulturou mnohostranného dialogu, participace, kulturu rozmanitosti a celistvosti. „Usilují

o ekologicky vnímavý, kulturně i duchovně mnohotvárný a tolerantní svět, který by na základě uznání a ocenění přírodní, kulturní i náboženské různosti dokázal vytvořit jedno velké integrální společenství života.“ Jiří Zemánek svou úvahu o kulturně kreativních uzavírá tím, že k tomu je třeba, abychom se otevřeli pocitu zázraku:

„(...) Chceme-li najít naši novou cestu,

naš „nový příběh“, zkusme přestat na chvíli tekat v samopohybu toho blyštivého, technologicko-konzumního světa, jímž jsme tolik poutáni; pokusme se z něj stáhnout, posadit se a ztišit svou mysl. A pak se ponořme do toho úžasného lidského světa hor a lesů, nebe a hvězd, kamenů a ptáků, do toho úžasného a jedinečného představení, na které jsme v našem setrvačném přelétávání zapomněli.“ (Zemánek, revue Prostor, 2009, č. 81/2, s. 54-6). ◀

DOPORUČUJEME:

▶ Akademie soběstačnosti: www.akademie-sobestacnosti.cz

▶ Film The (R)evolution - Cultural Creatives od režiséra F. Fogela ke zhlédnutí na: culturalcreatives.cc

▶ Revue PROSTOR, 2009, číslo 81/2: Stavitelé budoucích mostů. Žijeme čas změny?

PŮL BILIONU KORUN ROČNĚ PRYČ

Z ČR ročně nyní odtéká do zahraničí ve formě dividend, úroků, vnitropodnikových cen apod. půl bilionu korun, rozdíl mezi HDP a HNP dosahuje 8%, což je v Evropě nevídané, konstatovala ekonomka Ilena Švihlíková na přednášce a besedě, kterou uspořádaly 17. prosince Res publica, Salón kritického myšlení a Klub pražských spisovatelů v pražském Café Exil.

Ekonomka nastínila, kde se nachází vyspělý ekonomický svět. Je po velké recesi bez toho, že by příčiny recese byly vyřešeny a většina vyspělých ekonomik stagnuje. Vytrácí se ekonomický cyklus, rozmohla se deflace, dluhové břemeno (zadlužení veřejné i soukromé), ekonomiky jsou stále více závislé na dluhu, jehož stimulační účinky se ale snižují, konstatovala. Jako dlouhodobé tendence – v řádu dekád – vidí, že od 70. let je narušena balance mezi prací (mzdami) a kapitálem (zisky a rentami), rozpojuje se vazba mezi růstem produktivity práce a mezd, rozdíl bere kapitál – zisk a renta. Poukázala též na rozvoj pracovních úsporných technologií. Aktuální trendy charakterizuje zkoušením netradičních typů hospodářských politik, vč. sporně efektivního kvantitativního uvolňování, které plodí různé bubliny, netvořivé myšlení plodí v praktické politice abnormální reakce, např. záporné úrokové sazby. Dle Švihlíkové klesá funkčnost nadnárodních institucí (WTO, MMF), které nechtějí zahrnout rostoucí silné ekonomiky,

mají vágní pravidla, kdy se už ani nepředstírá dodržování pravidel, už otevřeně se deklaruje moc a mocenské zájmy.

Jak ekonomka prohlásila, začíná se měnit ekonomické paradigma, dosud drtivý neoliberalismus slábne a nastolovány jsou nová témata: kupř. otázka peněz (co představují, kdo je má tvořit – jen centrální banka, již ne komerční banky emisí úvěrů), možnost transformace bank na veřejnoprosperšné a problematika monetizace dluhu. Začíná se hovořit o nerovnosti, o automatizaci a jejím dopadu na práci, dodala a pravila, že doba je výjimečná, ale i riskantní. Jde ale o období, kdy se nastavuje vývoj na příští dekády, podtrhla. ČR má za periferii systému, jak ekonomicky, tak ekonomickým myšlením. K rozvíjejícím se ekonomikám sdělila, že nehrají na svém hřišti, netvoří pravidla hry, proto hledají jiné cesty a roste mezinárodní napětí. Krize, v níž se svět nachází, je ekonomická, sociální, politická, mezinárodních vztahů, morální, hodnotová, vysvětlila s tím, že nebývalá je koncentrace výzev a je otázkou, zda je Západ překoná. Zdůraznila, že svět je dynamický a vstoupil do nové epochy, epochy nelineární, má znaky chaosu, třeba proto nové myšlení, přístupy, paradigma. Přitom pozoruje rozpuk forem sdílení, tj, opak konkurence, budoucnost proto nahrává družstevním principům (ne nutně družstvům), I. Švihlíková sdělila, že ročně odchází z ČR do zahraničí 488 mld. Kč v dividendách a úrocích. Krom toho existuje i jiné vysávání: platby za vnitroholdingové služby, např. „kon-

**Z ČR ROČNĚ ODCHÁZÍ
488 MLD. KORUN V
DIVIDENDÁCH A ÚROCÍCH**

zultace“ matek apod. Odliv je daleko vyšší než reinvestice, zůstává méně nejen na investice, ale i na mzdy. Rozdíl mezi HDP a HNP činí 8% a tato míra odlivu výnosů je v Evropě výjimeč-

ná. Je to však i doklad přežití dosavadního modelu české ekonomiky, zhodnotila fakta a podpořila odborářskou kampaň Konec levné práce. Rozdíl mezi ekonomickou výkonností a mzdami ještě doložila na porovnání ČR a SRN, kdy ČR vykazuje na hlavu 2/3 výkonu SRN, ale jen 40 % mzdy.

Určitou vinu na tomto stavu přičítá nedostatečným národním bankovním institucím, neboť 95 % bank kontroluje zahraničí. Jak navíc podotkla, česká ekonomika posledních sedm let ztratila, divergovala a ztrácela na ekonomiku německou.

Jedno procento společnosti bojuje o uchování pozic, pokračovala ekonomka ve výkladu s tím, že se proto snaží zabránit procesům a technologiím sdílení a naopak dojednávají nová pravidla pro uchování svého vlivu (TTIP, ACTA), mezi alternativami je ovšem i válka.

Českým politickým špičkám je to jedno, míní I. Švihlíková, dle níž maximálně se věnují běžné údržbě, poněvadž myslí jen v horizontu volebních čtyř let. Jednou kolonie, navždy kolonie, varovala před možnou budoucností, proto je nutné zformovat elitu s vizí a nezaběhou. Limity tuzemského rozvoje tvoří veli-

protože rozhoduje produktivita práce a rozdělování výsledků práce. Za důležité považuje vést diskusi o budoucnosti, vizi české ekonomiky, definovat české národní zájmy, třeba vytvořit nebo rozvinout národní ekonomické struktury, více investovat do vědy a výzkumu,

nejde přitom jen o ekonomický úkol, nýbrž společenský. Nevěří, že by změna přišla shora, od současných elit to nečeká, třeba kvas zespona, chuť udělat něco pro zdejší občany, třeba rozvíjet občanské aktivity a komunity.

MMF by měl být pluralitní, tj. třeba

změnit jeho systém kvót, vyjevila svoji představu o přestavbě jeho a jeho politiky, kdy by se mělo reformovat finančnictví, aby část bank byla veřejnoprospešná, aby byly omezeny finanční toky, zdaněny finanční spekulace, podpořen několikastupňový měnový systém (bankor místo USD – národní měny – lokální měny), zvětšen manévrovací prostor, který potřebují zvláště rozvíjející se ekonomiky. Je přesvědčena, že za nutnými změny ekonomik vždy stál stát, neboť má zájem na kvalitativních změnách, zatímco soukromý kapitál má jen zájem na využití dosavadních možností a nemá zájem třeba na transferu vědeckých poznatků do jiných států ap.

K vývoji USA I. Švihlíková sdělila, že tam selhává základní existenční mýtus selfmademana a sociální mobilita je tam nižší než v Evropě. USA se dle ní oligarchizují, jedno procento obsadilo téměř celý důležitý rozhodovací prostor. Klade si proto otázku, zda nový prezident rozumně povede slábnoucí USA k multipolaritě, nebo zda to bude šílenec, který bude problémy hrotit.

U bruselských europolitiků vidí jako typické závislé myšlení, vyplývající z jejich profesní minulosti často spojené s NATO, USA či americkými firmami. Jejich zastaralý způsob myšlení nepovažuje za připravený na nové období, nová paradigmata, na období chaosu, euro-předáci nejsou schopni předvídat proměnlivý vývoj, jsou s to pouze prodlužovat minulé trajektorie, dosavadní linearitu. ◀
(kru)

VE SPOJENÝCH STÁTECH SELHÁVÁ ZÁKLADNÍ MÝTUS SELFMADEMANA

kost hospodářství a jeho vlastnická struktura, ovšem Skandinávci dokazují, že lze zaujímat důstojnější pozici, uvedla. Kvůli neovládání vlastní ekonomiky společnost neprodukuje vlastní elity pro neperiferní, nezávislé pojetí ekonomiky – závislá ekonomika generuje závislé myšlení, poznamenala. Odmítla strašení demografickým vývojem, stárnutím obyvatelstva (zejména, když je tolik nezaměstnaných),

AMAZON CHCE NOVÉ CENTRUM V PRAZE – MÁME CHTÍT AMAZON?

V roce 2015 v Dobrovízi u Prahy vybudoval největší internetový obchod Amazon své první distribuční centrum v České republice. Spekulovalo se i o zájmu o vybudování centra nedaleko Brna, které alespoň prozatím zůstalo pouze na papíře. V druhé polovině roku 2015 do médií pronikly zprávy, že Amazon plánuje další investici. Z Prahy-západ hodlá tato nadnárodní korporace přestěhovat své reklamační centrum na východní okraj hlavního města – do Horních Počernic. V Horních Počernicích a blízkém okolí je možné sledovat jevy jako je „sídelní kaše“, vzestup kamionové dopravy nebo masivní zábory orné půdy kvůli novým skladovým prostorům.

MÍSTNÍ CHTĚJÍ DOBŘE BYDLET, DEVELOPEŘI BUDOVAT...

Vláda podporuje snahy Amazonu vybudovat své centrum v Praze Horních Počernicích, zatímco místní obyvatelé mají vůči záměru spíše opačný postoj. Nezaměstnanost je totiž netrápí, jejich problémem je neutěšená, léta neřešená dopravní situace, zhoršování životního prostředí, především prašnost a hluk. Dříve klidná okrajová část Prahy se za poslední roky měnila doslova před očima. Čtvrť uvízla v kleštích dopravního uzlu u Černého Mostu na západě a dvou rychlostních komunikací na Mladou Boleslav a Pardubice. Provoz na hlavní silnici výrazně narostl – kvůli intenzivní rezidenční výstavbě v městské části a v přilehlých obcích a hlavně výstavbě průmyslových objektů.

Hektary původně zemědělsky obhospodařované půdy v severní části katastru mezi železniční tratí a komunikací R10 (nyní D10) vyplňuje beton hal nepřetržitě obsluhovaných kamióny. Logistická centra v posledním desetiletí raší

jako houby po dešti. Nad ostatními komplexy ční původní „VGP Park Horní Počernice“ o celkové ploše úctyhodných 1,1 mil m² (110 hektarů). Výše investice do vybudování tohoto „města hal“, která započala v roce 2006, údajně přesáhne tři miliardy korun. Dnes patří park společnosti P3, která jej považuje za klenot, jedno z předních center svého druhu v celé Evropě.

...AMAZON REKLAMAČNÍ CENTRUM...

Objekt pro Amazon by měl vzniknout přibližně na 5 hektarech průmyslového parku P3 Prague Horní Počernice. Pozemky, na kterých se má stavět, jsou evidovány jako ostatní plochy a orná půda. Dřívější majitel VGP získal stavební povolení k výstavbě 4 menších hal, ale záměr Amazonu se liší. Má jít jen o jedinou, ale podstatně větší halu (4,5 hektaru) s až 3000 zaměstnanci v nepřetržitém provozu. Doprava by podle projektu měla být vyšší o 20 těžkých a 1 lehký nákladní automobil za hodinu. Komise dopravy, ani životního prostředí MČ H. Počernice nedoporučily záměr realizovat kvůli podle nich enormnímu dopravnímu a hlukovému zatížení městské části. Tisíce pracovníků budou za práci zřejmě každodenně dojíždět, s novými ubytovacími kapacitami projekt nepočítá. Posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA, kód PHA981) bylo v září 2015 na žádost oznamovatele P3 ukončeno.

...A ČESKÁ VLÁDA PODPOROVAT PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI

Vláda vítá nové pracovní příležitosti pro tisícovky zaměstnanců, které slibuje investor. Jako v obdobných případech se v médiích objevují články zřejmě psané s cílem ukolébát širší veřejnost a vyvolat u čtenářů pocit, že vše již bylo dávno ztraceno, že občané nebo místní obyvatelé nic nezmohou, pokud si něco usmyslí gigant a domluví se na tom s nejvyššími orgány. V případě společnosti Amazon předložil sociálně demokratický ministr průmyslu a obchodu J. Mládek 14. 12. 2015 vládě ke schválení návrh Memoranda o vzájemné spolupráci (text na stránkách vlády není), které by měly podepsat zástupci Ministerstva dopravy, Amazonu, Hlavního města Prahy, Středočeského kraje a agentury CzechInvest. Ministr ve svém starším dopise adresovaném viceprezidentovi Amazonu přesto správně upozornil, že je nezbytné také uzavřít dohodu mezi Amazonem a MČ Praha 20-Horní Počernice. Takovou smlouvu již navrhli radním H. Počernic, zatím však uzavřena nebyla. Návrh

-odborovou politikou a špatnými pracovními podmínkami pro zaměstnance. O pracovních podmínkách píše i bývalý radní zodpovědný za územní rozvoj, Matěj Stropnický: „Ačkoliv zaměstnává Amazon v Německu devět tisíc stálých pracovníků, neuzavírá s nimi kolektivní smlouvy zakládající rovné podmínky všem. Obrovský počet smluv je navíc na dobu určitou. I přes to se stávek vloni ve spolkové republice účastnily dva tisíce zaměstnanců firmy. Pro daňové úniky je Amazon stíhán v Německu, Velké Británii, Japonsku, Lucembursku, Francii i Číně. V Německu se proti němu vzbouřilo krom zaměstnanců i 820 nakladatelů a knihkupeců.“

Evropská komise vyšetřuje Lucemburské velkovévodství kvůli podezření z poskytování neoprávněné státní podpory Amazonu a narušování jednotného trhu. Většinu evropských příjmů totiž přicházelo do Lucemburské mateřské společnosti Amazon EU Sàrl. Tato společnost ale neplatila skoro žádné daně ani tam, protože drtivá většina zisku končila kvůli platbám za intelektuální vlastnictví holdingu bez daňového sídla v Evropě (Amazon Europe Holding Technologies SCS/Lux SCS). To bylo možné díky dohodě z roku 2003 s Lucemburskem, když byl premiérem J. C. Juncker. Ostrá kritika evropských zemí kvůli neplacení daní nejen Amazonu zřejmě přinese kýžené ovoce. V roce 2015 bylo zveřejněno, že Amazon začne platit daně ve Velké Británii, Německu, Itálii a Španělsku, ne se jim jako dosud vyhýbat skrze komplikované struktury, vnitropodnikové platby a Lucembursko. Teprve čas ukáže, zda se výběr daní zvýší a zda Česká republika bude inkasovat daně. Evropská komise prošetřuje dále Amazon kvůli obavě ze zneužití tržní síly k omezení konkurence v oblasti elektronických knih. Komisařka M. Vestager sdělila, že podle jejího názoru se zřejmě Amazon rozrostl až příliš a může bránit inovacím.

memoranda o porozumění zveřejnilo Hnutí občanů Počernic. Ministerstvo dopravy se v něm má zavázat realizovat dopravní stavby ušité na míru Amazonu a odhlučnění jedné dálnice, které by měly částečně ulevit místní přetížené dopravě. Developer, ani Amazon se v Memorandu skoro k ničemu zavazovat nemusí. Říká se tomu privatizace zisků a socializace ztrát.

AMAZON – AMERICKÝ GIGANT, KTERÝ NERAD ODBORY A PLACENÍ DANÍ

Tento konkrétní případ budí zájem přesně proto, že jde o Amazon – firmu obří a světově známou. Najednou se o Horní Počernice zajímá vláda a Czech Invest. Amazon je proslulý také svou naprostou nechutí platit daně na jakékoli úrovni a kdekoli na světě, svou anti-

LOGISTICKÉ PARKY VE STŘEDNÍ EVROPĚ – SOUČÁST GLOBÁLNÍHO IMPÉRIA

P3 LOGISTIC PARKS je vlastníkem, developerem a správcem evropských logistických nemovitostí, do jehož portfolia spadá v devíti zemích 300 hektarů a 145 logistických nemovitostí, dále disponuje dalšími více než 130 hektary pozemků určených na rozvoj a výstavbu. Vlastníky společnosti P3 jsou americká investiční společnost TPG Real Estate (světový gigant v segmentu private equity) a kanadská Ivanhoe Cambridge. Centrála společnosti je uváděna společnost s ručením omezením PointPark Properties s.r.o. (společníkem podle obchodního rejstříku je Arcapita Industrial Management S.á r.l. sídlící v Lucemburském velkovévodství).

Společnost P3 tvrdí, že všechny nemovitosti jsou šetrné k životnímu prostředí a odpovídají nejvyšším mezinárodním standardům. Ve výroční zprávě firma, jejíž podnikatelská činnost spočívá ve výstavbě logistických center na orné půdě a kamionové přepravě, prohlašuje, že tato činnost nemá zvláštní dopady na životní prostředí. Z uzávěrky za rok 2013 plyne, že firma neplatila žádné daně.

ÚZEMNÍ ROZVOJ A SOUHLAS STÁTNÍCH ORGÁNŮ

Nejedná se samozřejmě jen o Amazon. V podstatě bez veřejné diskuse se budovaly a budují podobné průmyslové zóny po celé ČR, v souladu s územními plány a ostatními rozvojovými dokumenty. Jde o soukromé investice, soukromé pozemky a územní plánování se podává jako odborná agenda, k jejichž přípravě má veřejnost jen velmi omezený přístup (například kvůli nedostatečné kompetenci a informovanosti). Když je potřeba zapojit do hry „veřejný zájem“, většinou protože občané upozorní na svá českou ústavou zaručená práva na příznivé životní prostředí apod., pak developer zpravidla vytáhne silnou kartu nových pracovních příležitostí, většinou s vágními přísliby „až XY nových pracovních míst“.

Kvalita života obyvatel a dopravní situace se postupně zhoršují, až to vypadá, že se pověstná žába uvaří pomalu zaživa. Někdy se ale problém zhmotní, lidé se v hrůze ze „zatápění pod kotlem“ proberou, začnou se organizovat a snaží se říci politikům, developerovi i státním orgánům „A už dost!“ Pak teprve většinou dochází na vyjednávání s investorem. Podle názoru radní pro výstavbu K. Polydorové zatím nebylo Horním Počernicím za výstavbu objektu nabídnuto nic konkrétního hmatatelného a splnitelného, pouze ústní sliby ve věci vyřešení dopravní situace. Podle ní není možné umístit takový provoz a pak teprve řešit dopravu (jak tomu ve skutečnosti zatím bylo), mělo by to být naopak. S tím se nedá než souhlasit.

Na uplatňování politiky korporátní sociální zodpovědnosti u společností jako P3 parks nebo Amazon by asi mohl spoléhat jen naiva. Původní vlastník logistického centra, VGP Park (součást mezinárodní skupiny s centrálou v Belgii) alespoň v roce 2013 obdarovala Městskou část třemi milióny Kč, snad s vidinou větší vstřícnosti k dalšímu rozvoji.

„ROZVOJ“ ČI ROZVOJ!

Je svým způsobem nelogické, že vláda podporuje umístění skladů Amazonu přímo v Praze (případně u Prahy či Brna). Proč by místo s největší nabídkou pracovních míst, s dlouhodobě nejnižší nezaměstnaností, podle všech ekonomických ukazatelů vyspělý evropský region mělo hostit Amazon? Tedy společnost, která nabízí příležitosti pro méně kvalifiko-

vané uchazeče a ještě spíše ty, kteří nemají na vybranou, přistěhovalců. Kdo v nich bude pracovat? Odhadnu, že lidé svezení autobusy, žijící na levných ubytovnách, zaměstnaní na dočasné smlouvy, agenturní zaměstnanci (Manpower), lidé spíše mladí, časem ale vyčerpaní a zoufalí.

Zatímco v Německu zaměstnanci opakovaně stávkují za vyšší mzdy, čeští a polští skladníci

se středoškolským vzděláním se spokojí s mnohem nižším platem kolem 4 EUR/hodinu (v Německu začínají na 10 EUR). Tento závod ke dnu v ČR stejně nemůžeme vyhrát – rumunská a bulharská síla je ještě „levnější“, nemluvě o otrocké práci jinde na světě. Cesta dopředu asi nepovede skrze nejlevnější balíčky snů od Amazonu.

Místní obyvatelé se nestanou zaměstnanci, ponесou ale negativní externality ve zvýšených emisích, hluku a horší dopravní situaci na již nyní vytížených silnicích.

Matěj Stropnický svůj text uzavírá: „**Praze nepřinese Amazon kreativního nic. Nejde ale jen o Prahu. Amazon sníží směšnými mzdami a slabou ochranou práv úroveň kvality pracovních poměrů kdekoli v zemi. Zatíží státem budované silnice dalšími kamiony. Zabere další úrodnou půdu pro velkosklady. Dá všivou práci a vezme kvalitní, maloobchodu českých živnostníků, jejichž podporou se každý zaklíná.**

Jinými slovy: pro Česko není Amazon dost dobrý, vládo, nech ho jít.“

Stálo by za to se konečně zamyslet nad tím, zda rozvoj, takzvaně „development“, založený na růstu konzumu, kvantity, kamionové dopravy, podřadných pracovních místech, zabírání orné půdy a zhoršování životního prostředí si zaslouží nazývat rozvojem a kam vede. Zda by evropské vlády spíš než importovat společnosti typu Amazon neměly konečně začít podporovat malé a střední podnikání, kreativitu a opravdové nápady a inovace, které vznikají tady a je možné je časem exportovat. ◀

Kateřina Vojtíšková

DOPORUČUJEME

► Bowers, Simon. Amazon EU Sarl paid too little tax, EU competition regulator says. 16. 1. 2015. <http://www.theguardian.com/technology/2015/jan/16/amazon-eu-sarl-paid-too-little-tax-says-brussels>

► Ministerstvo průmyslu a obchodu. 2015. Dopis představiteli Amazonu: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/12/10-dopis-ministra-prumyslu-a-obchodu.pdf>

► Nová industriální zóna. VGP Park Horní Počernice. http://vgpfmservices.cz/attachments/article/10/VGP%20Park%20Horni%20Pocernice_mail.pdf

► Peter Elkind. Inside Amazon's tax fight, 23. 5. 2013, <http://fortune.com/2013/05/23/inside->

[-amazons-tax-fight/](#)

► Stropnický, Matěj. 2015. Amazon v Česku chtít nemáme. <http://www.zeleni.cz/amazon-v-cesku-chtit-nemame/>

Zpravodaj AZ
(prosinec 2015)

Odpovědný
redaktor
Karel Růžička

Grafický design a sazba
Michal Černý

Do tohoto čísla
přispěli:

Karel Růžička, Ilona Švihlíková,
Kateřina Vojtíšková

Zdroj fotografií
www.freeimages.com

Svoje připomínky, názory,
komentáře, prosím pošlete na
tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz